

STATSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/1998 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och 114 § inkomstskattelagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 april 1998 proposition 27/1998 rd med förslag till lagar om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och 114 § inkomstskattelagen till statsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

- lagmotion 37/1997 rd (Irja Tulonen /saml m.fl.) med förslag till lag om ändring av 8 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet,
- hemställningsmotion 38/1996 rd (Sakari Smeds /fkf) om bibehållande av det nuvarande avskrivningssystemet för företag,
- hemställningsmotion 44/1998 rd (Anu Vehviläinen /cent) om tidsbundna skattelättnadsförsök i östra Finland.

Behandling i delegation

Ärendet har beretts av statsutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- minister Jouko Skinnari, lagstiftningsrådet Tarja Jääskeläinen och finansrådet Immo Pohjola, finansministeriet

- överinspektör Tuula Hakola, Skattestyrelsen
- avdelningschef Antti Arola, Folkpensionsanstalten
- ecklesiastikrådet Matti Halttunen, Kyrkostyrelsen
- sakkunniga Hannele Taatila, Finlands Kommunförbund
- ordförande Antti Rantalainen, Bokföringsbyråernas Förbund
- styrelseledamot Urpo Salo, Bokföringsbyråernas Förbund
- medlemmen i skattearbetsgruppen Esko Tuominen, CGR-Föreningen
- chefen för juridiska ärenden Vesa Korpela, Skattebetalarnas Centralförbund
- juridiska ombudsmannen Anna Lundén, Företagarna i Finland r.f.
- direktör Tero Honkavaara, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- vice verkställande direktör Pauli K. Mattila, Centralhandelskammaren
- avdelningschef Markku Inananen, Finlands Lastbilsförbund
- professor Edward Andersson
- professor Heikki Niskakangas
- professor Kari S. Tikka.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen beslutade i samband med det centrala inkomstpolitiska avtalet för 1998 och 1999 att genomföra vissa inkomstkattelättnader och sänka vissa sjukförsäkringsavgifter. För att finansiera skattelättnaderna beslutade man bland annat sänka avskrivningen på anläggningstillgångar.

Största delen av anskaffningsutgifterna för lösa anläggningstillgångar som används i näringsverksamhet avdras vid beskattningen enligt ett system med avskrivningar på basis av utgiftsresten. I lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet ingår dessutom särskilda bestämmelser om avskrivning av anskaffningsutgifterna för vissa nyttigheter, bland annat för bilar som används i yrkesmässig trafik. En undantagsbestämmelse gäller också avskrivning av anskaffningsutgiften för anläggningstillgångar med kort ekonomisk brukstid. Ett lågt anskaffningspris på anläggningstillgångarna är dock inte i sig en orsak som ger rätt till avskrivning av anskaffningsutgiften i en post.

Regeringen föreslår att lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet ändras så att maximibeloppet av de avskrivningar som under skatteåret får göras på basis av utgiftsresten för

lösa anläggningstillgångar sänks från 30 till 25 procent. Anskaffningsutgifterna för anläggningstillgångar med ringa värde, anskaffningsutgiften för så kallade små anskaffningar, får avdras i sin helhet under det skatteår då anläggningstillgångarna har tagits i bruk.

Lagarna föreslås bli tillämpade första gången vid beskattningen för skatteåret 1999.

Lagmotionen

Enligt lagförslaget i lagmotion 37/1997 rd fogas till 8 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet en ny punkt om att de miljö- och avfallshanteringsutgifter som förädlas av efterbehandlingen av avstjälpningsplatser och reserveringar för motsvarande utgifter är avdragsgilla.

Hemställningsmotionerna

I hemställningsmotion 38/1996 rd föreslås att riksdagen hemställer om att regeringen skall avstå från sina planer på att ändra avskrivningssystemet för företag.

I hemställningsmotion 44/1998 rd föreslås att riksdagen hemställer om tidsbundna skattelättnadsförsök i östra Finland.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och på grundval av erhållen utredning finner utskottet propositionen nödvändig och ändamålsenlig. Utskottet tillstyrker lagförslagen i propositionen.

Maximibeloppet av de avskrivningar som under skatteåret får göras på basis av utgiftsresten för lösa anläggningstillgångar sänks från 30 till 25 procent. När det gäller anläggningstillgångar med ringa värde, så kallade små anskaffningar, får anskaffningsutgifterna dock dras av i sin helhet redan det år när tillgångarna tas i bruk.

Bestämmelsen om små anskaffningar kan i praktiken ha relevans bara för små företag och anskaffningar av synnerligen ringa värde, konstaterar utskottet. Anskaffning av hemdatorer, och exempelvis av ficktelefoner ställer enligt utskottet till med onödiga problem i bokföring och den praktiska beskattningen med hänsyn till att ju mer tekniken utvecklas, desto kortare blir förnödenheternas brukstid. Regeringen bör utreda hur förfarandet kunde förenklas på denna punkt, menar utskottet.

Utskottet ställer sig avböjande till motionerna.

Förslag till beslut

Statsutskottet föreslår vördsamt

att lagförslagen godkänns utan ändringar,

Helsingfors den 4 juni 1998

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Olavi Ala-Nissilä /cent
Ulla Anttila /gröna
Pirjo-Riitta Antvuori /saml
Timo Ihamäki /saml
Bjarne Kallis /fkf
Timo Laaksonen /vänst
Markku Lehtosaari /cent
Håkan Malm /sv
Mats Nyby /sd
Arja Ojala /sd

att lagförslaget i lagmotion 37/1997 rd förkastas och

att hemställningsmotionerna 38/1996 rd och 44/1998 rd förkastas.

Jukka Roos /sd
Kimmo Sasi /saml
Oiva Savela /saml
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Jukka Vihriälä /cent
suppl. Arto Lapiolahti /sd
Pekka Leppänen /vänst
Markku Pohjola /sd
Matti Saarinen /sd
Kari Uotila /vänst.

RESERVATION

Regeringen föreslår att maximibeloppet av de avskrivningar som får göras på basis av utgiftsresten för lösa anläggningstillgångar sänks från 30 till 25 procent. Även den största tillåtna avskrivningen för en bil som använts i yrkesmässig trafik blir 25 procent för det första året, 20 procent för de två följande åren och 15 procent för de därpåföljande åren. Små anskaffningar där anskaffningsutgiften är högst 5 000 mark får avdras på en gång, dock till ett sammantaget belopp på högst 15 000 mark per skatteår.

De skärpta avskrivningsreglerna är ingen bra reform på grund av de negativa konsekvenser detta får för företagets investeringar. Företagens investeringar har efter den djupa ekonomiska svackan ännu inte skjutit fart så mycket att de skulle ligga på en genomsnittlig nivå. Idén till avskrivningsreformen kommer ursprungligen från finansministeriets reserverings- och avskrivningsgrupp, som också föreslog att anskaffningsutgifterna för förslitning underkastade anläggningstillgångar bör dras av i beskattningen som planmässiga avskrivningar utifrån den ekonomiska brukstiden, alldeles som i bokföringen. Enligt planerna skulle avskrivningarna graderas utifrån avskrivningsperioder på under 10 år, 10—20 år respektive över 20 år. Den nu föreslagna reformen hänger samman med finansieringen av de skattelättnader och den sänkning av sjukförsäkringsavgifterna som ingår som ett led i den inkomstpolutiska uppgörelsen. Den underlåter dock att ta hänsyn till investeringarnas ekonomiska användningstid.

Avskrivningen med 25 procent blir problematisk när det gäller inventarier som slits snabbt eller där apparaturen eller tekniken utvecklas så snabbt att avskrivningsreglerna inte hänger med den faktiska värdeminskningen. Exempel på inventarier av detta slag är

1. Datorer och annan databehandlingsapparat som inte avskrivs med stöd av bestämmelsen om en brukstid på högst 3 år.

2. Kontorsinventarier och andra inventarier än kommunikationsinventarier.

3. Transportmedel som uteslutande används för affärsrörelsen.

4. Andra anläggningstillgångar som anskaffats begagnade och som vid anskaffningen är äldre än 3 år.

Enligt vår åsikt bör det första lagförslaget kompletteras med en bestämmelse om att för dessa gäller en avskrivningsprocent på 30 räknat på utgiftsresten, om det inte är uppenbart att deras ekonomiska brukstid överskrider 10 år. Maximiavskrivningen för bilar som används i yrkesmässig trafik bör kvarhållas.

Avskrivningarna för små anskaffningar bör harmoniseras med rådande bokföringspraxis, menar vi. Gränsen i mark för små anskaffningar bör enligt bokföringsnämndens gällande rekommendation höjas till 10 000 mark. Det föreslagna årliga taket på 15 000 mark för små anskaffningar leder till oskäliga begränsningar och till att bokföringen och beskattningen differentieras i företag där begränsningen blir aktuell. Det årliga taket bör därför lyftas till 50 000 mark.

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi

att det första lagförslaget i utskottets betänkande i övrigt godkänns enligt betänkandet men 30 § 3 mom. och 33 § med följande ändringar:

30 §

Avskrivningen för skatteåret får vara högst 25 procent av utgiftsresten. *Avskrivningen för skatteåret får dock vara högst 30 procent av utgiftsresten för nedan uppräknade anläggningstillgångar, om det inte är uppenbart att deras ekonomiska brukstid överskrider 10 år.*

1) datorer och annan databehandlingsapparat som inte avskrivs med stöd av 33 § 1 mom. 1 punkten,

2) kontorsinventarier och andra kommunikationsinventarier,

3) transportmedel som uteslutande används för affärsrörelsen samt

4) andra anläggningstillgångar som anskaffats som begagnade och som vid anskaffningstidpunkten är över 3 år.

33 §

Med avvikelse från vad som bestäms i 30 § avskrivs, när den skattskyldige yrkar det, anskaffningsutgiften för förslitning underkastade lösa anläggningstillgångar i dess helhet under det skatteår då tillgångarna har tagits i bruk,

1) om anläggningstillgångarnas sannolika ekonomiska brukstid är högst 3 år, eller

2) om anskaffningsutgiften för anläggnings-tillgångarna är högst 10 000 mark (*liten anskaffning*).

Som liten anskaffning som avses i 1 mom. 2 punkten anses en till anläggningstillgångarna hänförlig nyttighet eller, om flera sådana nyttigheter tillsammans bildar en organisk helhet, en

sådan helhet som nyttigheterna bildar. I små anskaffningar får under skatteåret avdras sammanlagt högst 50 000 mark.

Av anskaffningsutgiften för bil som använts i yrkesmässig trafik avdras, när den skattskyldige yrkar det, under det skatteår då bilen tagits i bruk högst 30 procent, det följande skatteåret högst 25 procent och under de därpå följande skatteåren högst 20 procent.

Överlåtelsepris och övriga vederlag för sådana lösa anläggningstillgångar, vilkas anskaffningsutgift avskrivits i enlighet med denna paragraf, betraktas som intäkt för det skatteår under vilket överlåtelsepriset eller vederlaget erhållits.

Helsingfors den 4 juni 1998

Olavi Ala-Nissilä /cent
Jukka Vihriälä /cent

Bjarne Kallis /fkf
Markku Lehtosaari /cent

